

bili tiskani v Tomsku, Irkucku, v Moskvi in Petrogradu. Njegovo delo je bilo priznано i v Poljski i v Rusiji ker je dobival odlikovanja i zlate medalje i članstva znanstvenih strokovnih društev. Tam v zabajkalskem ozemlju, ob granici Mongolije je odkopal okoli 500 predzgodovinskih gomil, počevši z neolitom. Napisal je antropologijo Burjatov, Kalha-Mongolov in Tunguzov, katere rokopis je bil izročen Petrogradski akademiji znanosti. Zato zasluži pridevek »pionir« vzhodno-sibirske antropologije in prazgodovine. Leta 1902. je jagielovska univerza v Krakowu zopet sprožila vprašanje ustanovitve antropološke stolice in to največ na pritisk učenjaka Kopernickega, ki je Talka Hrynczewicza visoko cenil in ga je hotel vrniti iz Sibirije med rodne brate, na poljsko zemljo. Ali ministrstvo prosvete na Dunaju je zavrnilo predlog univerze češ, da ne postoji na nobeni avstrijski univerzi stolica za antropologijo. Vendar se je to doseglo l. 1908. in naš antropolog je zasedel dolgo zaželeno stolico. Imel je tedaj že 58 let ali se je lotil dela z žarom mladeniča. Ustanovil je antropološki inštitut na jagielovski univerzi, ki šteje 14.000 predmetov. Velik del je T. H. sam poklonil. V času (1910—1912) je proučeval v društvu z E. Frankowskim poljske Gorale v Beskidih in na Podhalu, 1912—1914 se je udeleževal v Litvi. Potem se je (1914) bavil z rasnim vprašanjem Fincev. Za časa vojne ga je usoda zanesla v Petrograd, kjer je organiziral vojno bolnišnico v kateri so se nahajali Burjati in razni istočni narodi. Poleg humanega dela zdravljenja in prehranjenja je opravljal tudi znanstveno delo antropološkega raziskavanja azijskih plemen. Leta 1917. je dospel v Kijew, kjer je predaval na univerzi Sv. Vladimira,

seveda o starinah in paleoantropologiji. Čez leto dni se je vrnil v Krakow in od tod je odšel v Wilno, kjer je organiziral po vrnitvi v Krakow antropološki inštitut (1919—1921). Pozneje je proučil rasne oznake Košubov in rezultate je objavila Poljska Akademija Znanosti.

Na kraju životopisa se nahaja bibliografija del T. H. po kronološkem redu.

N. Ž.

Artur Hazelius.

Stoletnica rojstva Arturja Hazelius-a. A. Hazelius je ustanovitelj Nordijskega muzeja (Nordiska Museet) in muzeja Skansen. Rojen je bil 30. novembra 1833 in je umrl 27. maja 1901. Po profesiji je bil filolog in vložil mnogo energije v kultiviranje in razvoj švedskega jezika, posebno pozornost je posvetil ortografiji. Od l. 1860. do 1870. se je bavil z lingvističnimi reformami švedščine. Od leta 1872. naprej je začel zbirati švedske narodopisne predmete in jih je razstavil v

svojem malem muzeju: »*Skandinavski Etnografski Kolekciji*«. Zatem je deloval 30 let, da je mogel ustvariti in odpreti narodopisni muzej v Skansen-u, ki je urejen čisto po njegovih načelih, pod milim nebom (open air museum) in ki je bil prvi svoje vrste na vsem svetu. Tu ni modelov hiš in predmetov v miniaturah, ki bi bili razstavljeni v muzejski stavbi, ampak so tipi hiš in njihova zunanja in notranja oprema v originalu prenešeni v park zraven mesta. Hiše, hlevi, mlini, kašče so postavljene na primernih prostorih tako, da celo muzejsko območje obsega po več kvadratnih kilometrov. Središče tvori pisarniško poslopje, ki predstavlja muzejski urad. S tem je danes zvezan »Nordiska Museet«, in oba vodi profesor Andrej Lindblom. Muzej šteje danes 190.000 predmetov.

Ljudmil Hauptmann, Konstantin Porfirogenit o porijeklu stanovništva dubrovačkog zaleđa. (Preštampano iz »Rešetarovog Zbornika«. Štamparija Jadran.) Dubrovnik 1931.

Avtor obravnava predmet oštroumno in zelo oprezno. On trdi, da so bili slovenski napadalci VI. stoletja v južni Dalmaciji prvo podvrženi gospodarstvu Hrvatov in so zato Bizantinci še v XI. in XII. stoletju pisali o tamošnjih Hrvatih, čeprav so takrat že spadali v politično sfero srbskih Nemanjićev.

J. H. Hutton, Census of India, 1931, Vol. I — India. Part. I — Report. Delhi: Manager of publications, 1933.

Ravnatelj etnografskega muzeja v Ljubljani, gospod dr. Niko Županić, je prejel od tajništva britsko-indijske vlade, oddelka za samoupravo, monumentalno delo o rezultatih ljudskega štetja v britski Indiji v letu 1931. Avtor knjige je J. H. Hutton, komisar za ljudsko štetje v britski Indiji. Delo

obsega 518 strani in folio formata in je opremljeno s številnimi kartami, grafikoni in tabelami, ki na nazoren način kažejo rezultate ljudskega štetja v britski Indiji po raznih vidikih. Material zbran v tej publikaciji je velikega pomena z ozirom na dejstvo, da prebiva v britski Indiji preko $\frac{1}{6}$ vseh ljudi in da je Indija v zgodovinskem, etnografskem, antropološkem in demografskem pogledu ter po svoji lingvistični, sociološki in verski strukturi eden najbolj pisanih in interesantnih koncev naše zemlje. Kakor je razvidno iz publikacije, si je komisariat za ljudsko štetje v britski Indiji že ob organiziranju štetja prizadeval, da bi zbrani podatki in pa poročila okrožnih števni komisarjev v čim večji meri pomagali razjasniti aktualna vprašanja, ki v Indiji zanimajo znanost. Objavljeni statistični material je v publikaciji znanstveno komentiran in obdelan. Na podlagi tega materiala in poročil okrožnih števni komisarjev zavzema avtor stališče k mnogim aktualnim znanstvenim problemom. Zaradi kratko odmerjenega prostora mi je mogoče podati samo sumaren pregled važnejših podatkov in ugotovitev publikacije.

V uvodu avtor dela opisuje težave, ki so se z njimi morali boriti organi ljudskega štetja v tej ogromni deželi. Mnogokje je bilo delo popisovalnih organov otežkočeno, ker se je njihov delokrog raztezal na velike teritorialne komplekse. Tako je n. pr. v najbolj redko naseljeni pokrajini britsko-indijskega področja, v Beludžistanu, imel vsak popisovalec rejon od povprečno 836 milj², v najmanj obljudenih krajih te pokrajine celo rejone po 1460 milj². Tudi politični momenti niso ostali brez vpliva na izvedbo ljudskega štetja v Indiji. Ljudsko štetje l. 1931., kakor tudi ono l. 1921.,